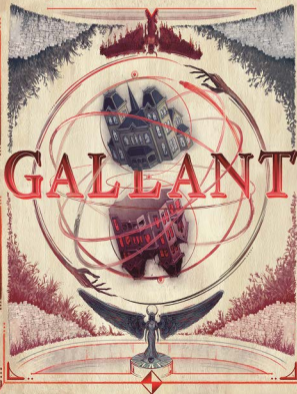

OD AUTORKY BESTSELLERU
NEVIDITELNÝ ŽIVOT ADDIE LARUEOVEJ

V. E. SCHWAB

GALLANT

GALLANT

V. E. SCHWAB

sloart

GALLANT

Copyright © 2022 by Victoria Schwab

All rights reserved

Cover and illustrations © 2022 by Manuel Šumberac

licensed by The Bright Agency: www.thebrightagency.com

Translation © Milica Nováková 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2022

ISBN 978-80-556-5788-2

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu *V. E. Schwab: Gallant*,

ktorý vyšiel vo vydavateľstve Greenwillow Books,

an imprint of HarperCollins Publishers, New York 2022,

preložila Milica Nováková.

Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová

Editorka Dana Brežňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2022.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.sloart.sk

*Pre tých, ktorí hľadajú dvere,
neboja sa otvoriť tie, čo nájdú,
a niekedy sú takí odvážni, že si vytvoria vlastné.*

Pán domu stojí pri záhradnom múre.

*Je to pochmúrny pás kameňa, v strede sú zamknuté a zahas-
prované železné dvere. Medzi dverami a kameňom je úzka štrbi-
na, a keď vietor fúka správnym smerom, prináša cez ňu vôňu leta,
sladkú ako melóny, a vzdialené teplo slnečných lúčov.*

Dnes však neveje ani vánok.

*Je bezmesačná noc, no aj napriek tomu pána domu zalieva
mesačné svetlo. Zachytáva sa mu na okrajoch otrhaného plášťa.
Osvetľuje kosti, tak výrazne viditeľné cez kožu.*

*Rukou prechádza po múre, hľadajúc pukliny. Ruku nasledujú
vytrvalé úponky brečtana, ako prsty sa vnárajú do každej praskli-
ny. Neďaleko sa odlomí kus kameňa, oslobodený dopadne na zem
a odhalí úzky pásik cudzej noci. Vinníčka, poľná myška sa prepchá
cez dieru, zbehne po múre a prebehne pánovi po čížme. S pôvabom
hada ju lapí do dlane.*

*Zohne sa k praskline. Mliečnobielymi očami sa zahľadí
na druhú stranu. Do tej druhej zábrady. Na ten druhý dom.*

Myš v jeho dlani sa mrví a pán ju stisne.

*„Pst,“ povie hlasom ako ozvena v prázdnej izbe. Načúva zvukom z druhej strany, nežnému čvirikaniu vtákov, šumeniu vetra
v hustých listoch stromov, vzdialeným prosbám, ktoré niekto vy-
krikuje zo sna.*

*Pán sa usmeje, zdvihne vypadnutý kúsok kameňa a vloží ho
naspäť do diery, kde bude ako tajomstvo čakať na svoj čas.*

Myška sa v klietke jeho zovretia prestane mrviť.

*Keď dlaň otvorí, má v nej len popol, hnilobu a zopár bielych
zúbkov, sotva väčších od semienok.*

Vysype ich na zem a rozmýšľa, čo z nich vyrastie.

Prvá část'

ŠKOLA

Prvá kapitola

Dážď bubnuje na strechu záhradného domčeka.

Volajú to záhradný domček aj napriek tomu, že v Merilance nemajú žiadnu záhradu a tá stavba by sa dala nazvať prinajlepšom prístreškom. Je naklonený na jednu stranu ako vädnuca rastlina, postavený z lacného plechu a plesnivého dreva. Dlážka je zahádzaná nepoužívaným náradím, črepni z kvetnáčov a ohorkami ukradnutých cigariet. Olivia Priorová medzi nimi stojí v hrdzou prežratej tme a žela si, aby mohla jačať.

Žela si, aby mohla premeniť čerstvú bolestivú červenú škrvnu na ruke na zvuk, aby mohla prevrátiť prístrešok hore nohami tak, ako prevrhla hrniec, o ktorý sa popálila, aby mohla tĺcť do stien tak, ako mala chuť stĺcť Claru za to, že nevypla sporák a ešte mala tú drzosť zachichotať sa, keď Olivia zalapala po dychu a pustila hrniec. Och, tá dobiela rozpálená bolesť, dočervena rozžeravená zúrivosť, kuchárkina podráždenosť pre vyliatu kašu a Clarina opovržlivo ohrnutá pera, keď povedala: „Nemohlo ju to tak bolieť, veď ani nemukla.“

Olivia by jej zovreła hrdlo, ak by ju nepálila ruka, ak by kuchárka nebola pripravená ju odtiahnuť, ak by jej ten čin priniesol aj niečo viac ako len chvíľkové potešenie a týždenný trest. A tak urobila druhú najlepšiu vec: vybehla zo sparnej hrobky, zatiaľ čo kuchárka na ňu ručala.

Teraz stojí v záhradnom prístrešku a túži narobiť rovnaký hluk ako dážď na plechovej streche, vziať jeden z pohodených rýľov a trieskať ním do plechových stien, len aby ich počula zvučať. No niekto by ju začul, niekto by sem prišiel po ňu, na toto malé ukradnuté miesto, a potom by už nemala kam utekať. Od dievčat. Od vychovávateľiek. A od školy.

Zadrží dych a pritisne si popálenú ruku o chladnú plechovú stenu. Čaká, kým sa bolesť utíši.

Prístrešok nie je žiadnym tajomstvom.

Stojí za školou na druhej strane štrkovej príjazdovej cesty na konci pozemku. Viacero dievčat sa už za tie roky pokúšalo privlastniť si ho, aby tam mohli fajčiť alebo piť alkohol, či sa bozkávať, ale všetky prišli len raz a viac sa nevrátili. Desí ich to tam, hovoria. Vlhká dlážka a pavučiny, niečo, čo spôsobuje, že sa im na krku ježia vlasy, hoci nevedia prečo.

Olivia však vie.

Je to tá mŕtva vec v rohu.

Presnejšie to, čo z nej zostalo. Nie je to *duch*, len kúsok otrhanej látky, za hrst' zubov a jedno ospalé oko plávajúce v temnote. Na okraji Oliviiho zorného poľa sa mrví ako drobný hmyz, čo uteká pred svetlom. No ak zostane nehybne stáť a bude hľadiť len dopredu, k oku možno dorastie líčna kosť, hrdlo. Možno podíde bližšie, možno žmurkne, usmeje sa a vzdychne si pri nej, bezťažové ako tieň.

Samozrejme, už rozmýšľala, kto to bol, keď mal kosti aj kožu. Oko sa vznáša vo vzduchu, vyššie ako jej oči, a raz zazrela aj okraj čepca, otrhaný lem sukne a pomyslela si, že to bola asi vychovávateľka. Niežeby na tom záležalo. Teraz je to iba príznak, čo jej striehne za chrbtom.

Chod' preč, pomyslí si a príznak asi počuje jej myšlienky, pretože sa mykne a stiahne sa do tmy. Olivia v malom prístrešku osamie.

Oprí sa o stenu.

Keď bola menšia, rada si predstavovala, že *toto* je jej dom, nie Merilance. A že matka s otcom len odišli a nechali ju tam upratať. Samozrejme, že sa vrátia.

Hneď, ako bude dom hotový.

Vtedy vyzamerala prach a pavučiny, poukladala črepy na kôpky a poupratovala poličky, ale nech sa snažila, ako chcela, nikdy ho neupratala tak dobre, aby sa rodičia vrátili.

Domov si človek vyberá. Tie štyri slová sa vynímajú na stránke matkinho denníka, obklopené takým prázdny priestorom, až pripomínajú hádanku. Vlastne všetko, čo jej matka napísala, je akoby hádanka, ktorá čaká na svojho lúštitela.

Dážd' sa zmení z úderov pästí na klopkanie znudených prstov a Olivia s povzdychom odíde z prístreška.

Vonku je všetko sivé.

Sivý deň sa pomaly pretavuje v sivú noc, riedke sivé svetlo sa vlní na sivom, štrkom vysypanom chodníčku popri sivej kamennej stene Dievčenskej školy Merilance.

Slovo „škola“ vyvoláva predstavu úhladných drevených lavíc a škripotu ceruziek. Učenia sa. A ony sa tu aj učia, ale len povrchné, podstatná je prax. Ako vyčistiť krb. Ako zamiesiť na chlieb. Ako zašiť šaty. Ako existovať vo svete, ktorý ťa nechce. Ako byť duchom v dome niekoho iného.

Merilance sa môže nazývať školou, ale pravdou je, že je to sirotinec pre mladé, divoké a nemajetné. Osirené a nechcené. Pochmúrna sivá budova trčí k nebu ako náhrobok, obkolesená nie parkom a zvlhnutými zelenými trávnikmi, ale vycivenými a prepadnutými tvármi ďalších budov na okraji mesta, komínmi vykašliavajúcimi dym. Okolo školy nie je žiaden múr, žiadna železná brána, iba prázdny oblúk, ktorý akoby hovoril: Chodte, ak máte kam. No ak tak urobíte – a z času na čas to

niekto naozaj urobí –, späť vás neprijmeme. Raz za rok, občas častejšie, na dvere zaklope dievča a zúfalo prosí o znovuprijatie, a tak sa aj ostatné učia, že im síce nikto nebráni snívať o šťastných životoch a útulných domovoch, ale ešte aj pochmúrna hrobka ako Merilance je lepšia než ulica.

Aj napriek tomu to Oliviu v niektoré dni pokúša.

V niektoré dni si premeriava oblúk, rozďavený ako ústa hrobu, a pomyslí si *čo ak*, pomyslí si *mohla by som*, pomyslí si *raz to urobím*.

Raz v noci sa vláme do izby vychovávateľiek, poberie, čo nájde, a zmizne. Stane sa tuláčkou, vlakovou lupičkou, vlamáčkou alebo podvodníčkou ako muži v lacných románoch, ktoré Charlotte podchvíľou dostáva od chlapca, čo sa s ním stretáva každý týždeň na okraji štrkovej priekopy. Olivia si plánuje sto rôznych budúcností, ale aj tak je každý večer stále tu a líha si do úzkej postele v preplnenej izbe v dome, ktorý nie je a nikdy nebude domovom. A každé ráno sa budí na tom istom mieste.

Olivia sa suchce späť cez dvor, topánky jej škrípu na štrku. Obzerá sa okolo a hľadá náznak farby. Tu i tam, po poriadnom daždi, vyrastie medzi kamienkami pár stebielok alebo sa na dlažbe uchyťí odhodlaný fliačik machu, ale tie odvážne farby nikdy nevydržia dlho. Jediné kvety, ktoré vídava, sú v pracovni hlavnej vychovávateľky, a ešte aj tie sú umelé a vyblednuté, hodvábné lupene im dávno zosiveli od prachu.

No teraz, keď zabočí za roh k bočnému vchodu, ktorý si nechala pootvorený, zazrie záblesk žltej. Malý divý kvietok, čo si prerazil cestu pomedzi kamene. Kľakne si a, nevšímajúc si štrk, čo sa jej zapichuje do kolien, pohladí drobný kvietok palcom. Práve sa ho chystá odtrhnúť, keď začuje kroky a známe šušťanie sukne ohlasujúce niektorú vychovávateľku.

Všetky vyzerajú rovnako – nosia rovnaké šaty, čo boli kedysi biele, s opaskami, ktoré tiež boli kedysi biele. Ale nie sú rovnaké. Vychovávateľka Jessamine má upätý úsmev, akoby sa napila citrónovej šťavy, vychovávateľka Beth má hlboko posadené oči a vačky pod nimi a vychovávateľka Lara hlas vysoký a piskľavý ako kanvica.

A potom je tu ešte vychovávateľka Agatha.

„Olivia Priorová!“ zreve bez dychu. „Čo tu robíš?“

Olivia zdvihne ruky, aj keď vie, že je to márne. Vychovávateľka Sarah ju naučila znakovú reč, čo spoľahlivo fungovalo, no len dovtedy, kým neodišla. Žiadna z ostatných vychovávateľiek sa nesnažila znaky naučiť.

Takže je jedno, čo Olivia hovorí. Nikto ju nepočúva.

Agatha na ňu civie, ako ukazuje *plánujem útek*, ale dostane sa len do polovice a vychovávateľka netrepežlivo rozhodí rukami.

„Kde – máš – tabuľku?“ opýta sa a hovorí pri tom príliš nahlas a príliš pomaly, akoby Olivia zle počula. Ale ona má sluch v poriadku. A pokiaľ ide o tabuľku, spolu s kriedou a so špagátom, na ktorom jej mala visieť na krku, je založená za pohármi s džemom v pivnici – odvtedy, čo jej ju vnútili.

„Nuž?“ dožaduje sa vychovávateľka.

Olivia pokrúti hlavou a zvolí najjednoduchší znak pre dážd', zopakuje ho niekoľkokrát, aby vychovávateľka mala šancu ho pochopiť, ale Agatha len tľoskne jazykom, schmatne ju za zápästie a odvedie dnu.

„Mala si byť v kuchyni,“ povie jej cestou po chodbe. „Je čas večere, ktorú si ty nepomohla pripraviť.“ *A aj tak je nejakým zázrakom hotová*, pomyslí si Olivia, cítiac vôňu jedla.

Sú už pri jedálni, odkiaľ sa ozývajú dievčenské hlasy, ale vychovávateľka ju ťahá ďalej, preč od dverí.

„Tí, čo nepracujú, ješ' nebudú,“ povie tónom, akoby to bolo motto Merilance, a nie niečo, čo si práve vymyslela. Krátko kývne hlavou, spokojná sama so sebou, a Olivia ju v duchu vidí vyšívvať tie slová na vankúš.

Už sú pri spálni, kde sú dva tucty poličiek nad dvomi tuctami postelí, bielymi a úzkymi ako zápalky a prázdny.

„Do postele!“ zavelí vychovávateľka, hoci vonku je ešte svetlo. „Ten čas môžeš využiť na rozmýšľanie o tom, čo znamená byť dievčaťom z Merilance,“ dodá.

Olivia by radšej jedla sklo, ale len prikývne a zo všetkých síl sa snaží vyzerat' skrúšene. Dokonca urobí pukerlík a skloní hlavu, ale to len preto, aby jej vychovávateľka nevidela pery zvlnené vo vzdorovitom úsmeve. Nech si tá stará bosorka myslí, že Olivia to ľutuje.

Ludia si o nej myslia mnoho vecí.

Väčšinou sa mýlia.

Vychovávateľka so šuchotom odkráča, zjavne nechce zmeškať večeru, a Olivia vojde do spálne. Zastane pri prvej z postelí a načúva vzdal'ujúcemu sa šuchotu sukni. Hneď ako Agatha zájde za roh, Olivia znovu vyjde von, prekráza chodbou a za roh k izbám vychovávateľiek.

Každá má svoju izbu. Dvere sú zamknuté, ale zámky sú staré a jednoduché a zúbky na kľúčoch takmer zošúchané.

Z vrecka vytiahne kúsok pevného drôtu a spomenie si na tvar Agathinho kľúča, pripomínajúceho veľké E. Chvíľu jej to trvá, ale napokon zámok cvakne a dvere sa otvoria. Za nimi je uprataná izbička plná vankúšov s vyšitými mantrami.

Žijem z milosti Božej.

Miesto pre všetko a všetko na svojom mieste.

Upратaný dom – pokojná myseľ.

Olivia prejde prstami po tých slovách, keď obchádza posteľ. Na podokenici je malé zrkadlo, a keď ho míňa, zachytí záblesk uhľovočiernych vlasov a prepadnuté líca a mykne ju. No je to len jej vlastný obraz. Bledý. Bezfarebný. Duch Merilance. Tak ju volajú ostatné dievčatá. V ich hlasoch je však pre ňu uspokojujúci tón, náznak strachu. Olivia sa obzrie v zrkadle. A usmeje sa.

Kľakne si k drevenej skrinke vedľa Agathinej postele. Každá vychovávateľka má nejakú slabosť. Lara cigarety, Jessamine citrónové dropsy, Beth lacné romány. A Agatha? Nuž, Agatha ich má *niekoľko*. V hornej zásuvke žblnká vo fľaši brandy a za ňou Olivia nájde škatuľu sušienok s cukrovou polevou a papierové vrecúško mandarínok, oranžovožltých ako západ slnka. Vezme si tri sušienky a jednu mandarínku a potichu sa vráti do prázdnej spálne, aby si vychutnala večeru.

Olivia si urobí piknik na úzkej posteli.

Sušienky zje rýchlo, ale mandarínku si vychutnáva, ošúpe ju pozorne, odhaľujúc mesiačky šťastia, aby zo šupky zostala jedna dlhá špirála. Celá izba bude voňať po ukradnutom ovocí, ale jej je to jedno. Chutí ako jar, ako bosé nohy v tráve, ako nejaké teplé a zelené miesto.

Posteľ má na opačnom konci izby, takže na nej môže sedieť opretá chrbtom o stenu, čo je dobre, lebo tak stále vidí na dvere. A na tú mŕtvu vec na Clarinej posteli.

Tento prízrak je iný, menší ako predošlý. Má hrčovité lakte i kolená a oko, ktoré nikdy nežmurká. Tým okom pozoruje Oliviu a rukou si potahuje ošklbaný vrkoč. Na jeho pohyboch je niečo dievčenské – na tom, ako špúli pery a nakláňa hlavu a ako jej ticho a bezhlasne šepká do ucha, keď sa snaží zaspáť, takže slová sú len dych na jej líci.

Olivia naň uprene zazerá, až kým sa nerozplynie.

Tak to treba s prízrakmi.

Chcú, aby ste sa na ne pozerali, ale neznesú byť videné.

Aspoňže sa jej nemôžu dotknúť, pomyslí si. Raz hodila v záchvate zúfalstva rukou cez najbližší prízrak a prsty jej prešli priamo cezeň. Necítila zvláštny závan na pokožke, ani len vzduch sa nepohol. Potom sa cítila lepšie, lebo už vedela, že